

A negyvenéves Dugonics-Társaság

(A Délmagyarország munkatársától.) A Dugonics-Társaság vasárnap ünnepelte fennállásának negyvenesztendő fordulóját. A muzeum olvasótermében gyülekeztek a tagok a közgyűlésre, amely 11 órakor kezdődött. Dr. Szalay József azokról emlékezett meg, akik a társaság alapját megeremlették, majd a halottakat parentálta el: Dézsi Lajos egyetemi tanárt és gróf Klebelsberg Kunót.

Ezután megtartották a választásokat. Egyhangúlag megválasztották tiszteletli tagnak: Homor Istvánt és Móra Istvánt, alelnökeket: dr. Tonelli Sándort, rendes tagoknak: dr. Mészöly Gedeont, dr. Iványi Bélát, Magyar Lászlót, Kutasi Odont és Berczeli Anzelm Károlyt, igazgatósági tagnak: Czeizel Jánost, igazgatósági póttagnak: dr. Buday Árpádot és Tihanyi Bélát.

A rendkívüli közgyűlésen résztvevő tagok ezután kivonultak a Dugonics-téri Dugonics-szoborhoz, ahol dr. Tonelli Sándor a következő szavak kíséretében helyezte el a társaság csokrát a szobor talapzatára:

— Öreg pap, akinek ércbe öntött alakja egy néma bölcs nyugalomával tekint le reánk, fogadd rólad nevezett társaság hódolatát. Öreg pap, te nem tudod, hogy mi voltál nekünk. De talán nem tudják egészen azok sem, akik az irodalomtörténetet tudomány formájában művelik és irányok, iskolák, rendszerek szerint skatulyázzák el a költők és írók fantáziájának termékeit. A skatulyázás nyelve szerint, te a magyaros iskolának voltál a művelője. Az élet nyelve szerint egy vigasztalan korban te képviselted a magyarságot és magyar voltál és magyar akartál lenni, mikor a többiek halott klasszikusoknál keresgettek példa után. Neked erre nem volt szükséged. Te itt jártad a szegedi uccákat, a váralját, az alsó- és felsővárost és ha tenyeredet belemerítetted a Tisza vizébe, magyar aranyat mostálál ki fővényéből és ha lehajoltál a szegedi utaknak az Alföld napjától izzó homokjába, csillogó magyar gyémántszemeket találtál benne. Miként a bus magyar életnek egy másik nagy halottja, akit tegnap temettünk, te is az Alföld lelkét, a magyar lelket kerestél és adott néked, hogy meg is találjad.

Délután felolvasó ülést tartottak a városháza közgyűlési termében zsufolt padsorok előtt. Dr. Szalay József elnöki megnyitójában a következőket mondotta:

— Ebben a hónapban van negyvenéves fordulója, hogy a Dugonics-Társaság megalakult. Anégy évtizeddel ezelőtt a magyar kultúra tengerére bocsájtott hajócska vitorláit kedvező szelek dalgasztották; hála az azóta elpihent kormányosok bölcsességének, eddigi útja alatt sem szíribe nem ütközött, sem zátonyra nem futott. Ez annak a körülménynek is köszönhető, hogy mindenkor hiú maradt Dugonics Andrásnak a vezérszálón ragyogó nevéhez. Ez a név minden alapszabály-nál ékeesebben szóló program! Dugonics András konzervatív volt, amikor fáradhatatlanul bányászta a magyar lélek ősi szépségeit és haladó szellemű, amikor művelődésünk öntudatos céljává avatta ezeknek a hagyományos kincseknek a magyar írással való forgalombahozatalát. Szorgos magvetését dus áldás koronázta; az övé és a vele egyidejűleg működött Gvadányi József érdeme, hogy a rájuk következők írói nemzedék már izes magyar kenyeret szeghetett irodalmunk asztalára. A társaság cselekvéseinek az ő elgondolásokhoz kell igazodni: ápolni a hagyományt a ettől erősödött munkálni a jövőt. Ez a dugonicsi iránytű, mely nemcsak a társaságot kötelezi, hanem vállalhatja az egész magyar irodalom.

— A Dugonics-Társaság sohasem akart külön irodalmat művelni vagy elkülönző irodalompolitikát folytatni. Önállósága megelégedett azzal, hogy a szegedi föld sajátos zamatával izegítse a magyar irodalmat. Ez a szegedi fűszer illatozik a Mikszáth, Gárdonyi, Sebők, Lipcsey, Pósa, Szabados, Ujlaki, Nagy Sándor, Békefi, Balassa, Kisteleki, Móra István, Tömörkény, Cserzy, Kun József, Milkó Izidor, Szabó Ferenc, Sas Éde, Móricz Pál és Szávay Gyula írásaiban. Boldogító bizonyosságunk a Juhász Gyula, Szigethy Vilmos, Tereszcsény György és Móra Ferenc művei, hogy a szegedi zamatot az irodalmi közvélemény szívesen vállalja és a romlatlan inyü olvasóközönség élvezi.

Lampel-Hegyi költő-szövött fogalom a hölgyek között.

Költő árú mesebeli, Hagyártója „Lampel-Hegyi”

Költő-szövöttben előjár A „Lampel és Hegyi” gyár.

— Alapszabályaink a szépirodalom mellett a különböző tudományágak művelését és a művészeti ismeretek terjesztését is a társaság feladatává tesszik. Az előbbi az egyetemünk tanárai sorából, az utóbbi a városunk művészei közül választott tagjaink közreműködésével vett lendületet. És ha végig lapozzuk közel harmincéves vendégkönyvünket, abban az országos nevek egész sorozatát találjuk. A sok közül Mikszáth Kálmán, Gárdonyi Géza, Szabolcska Mihály, Ady Endre, Ábrányi Emil, Bárony István, Herczeg Ferenc, Pekár Gyula, Gulácsy Irén, Berde Mária, Lampérth Géza, Farkas Imre, Lőrinczy György, Vikár Béla szépirodók, Ballagi Aladár, Herman Ottó, Cholnoky Jenő, Ferenczi Zoltán, Lázár Béla, Pröhle Vilmos, Rexa Dezső, Eötvényi Nagy Olivér, a Londonban működött Torday Emil tudósok, Sétáló Emil, a fina követ, Glatzfelder Gyula püspök és a tegnap nagy fájdalomra eltemetett gróf Klebelsberg Kuno miniszter tisztelték meg előadó asztalunkat.

— Negyven év nem hosszú idő valamely társaság életében, annál számbavehetőbb időmulás azonban a szűkre szabott emberi életben. Örömmel állapítjuk meg, hogy a társaságnak alaplérakása körül fáradozók közül Csonka Ferenc, Löw Immanuel, Bartos Fülöp, Móra István és Szávay Gyula ma is testi és szellemi frissesség birtokában művelik tudományeszküket és az irodalmat.

— Városunk hatósága és közönsége az első megmozdulástól kezdve nemcsak megtisztelő figyelemmel kísérte a társaság működését, hanem

anyagilag is támogatta nemes céljai megvalósítását. Az általános gazdasági leromlás az oka, hogy a tíz év előtti leggazdagabb vidéki irodalmi társaság anyagi eszközei megfogyatkoztak és különösen a pályadíjak kifizése és a kiadványok megjelentetése körül nem fejtheti ki a múlt idők mozgékony-ságát. Hangosan hirdetem azonban, hogy ez kedvünket nem szegi, inkább arra sarkantyuoz, hogy annál mélyrehatóbb munkássággal és a színvonal megőrzésével, sőt fokozásával szolgáljuk vissza a társaság iránti rokonérzést. Tudatában vagyunk annak, hogy ínséges időkben kétszeres kötelesség a kultúra ápolása, az idealizmus szent lángjának szítása. Lelkiismeretes számvetés alapján merjük állítani, hogy eddig hűséges tanítványai voltunk a Dugonics András gondolatának és él benne a készség, hogy jövőre is azok maradunk.

Dr. Banner János főtitkár a társaság történetét ismertette. A „Szegedi Híradó” vetette fel a megalakítás eszméjét, 1892-ben megalakult a társaság. Az első nyilvános ülésen Lázár György polgármester elnököl, a főtitkár Békefi Antal volt. A főtitkár végül dr. Szalay József 15 esztendő munkásságáról emlékezett meg. Dr. Bibó István Dugonics Andrásról írott tanulmányából dr. Szalay József olvasott fel részleteket.

Móra Ferenc a társaság első főtitkáráról, Békefi Antaltól írt nagyhatású megemlékezést, amelyet dr. Lugosi Döme olvasott fel a helyett Móra helyett.

Hirek

X 18. Kedd. Róm. kath. Lukács ev. Prot. Lukács. A nap két 6 óra 22 perckor, nyugszik 17 óra 07 perckor.

Somogyi-könyvtár köznapokon délelőtt 10-től 1-ig, a Városi Múzeum mindennap, vasár- és ünnepnap is, délelőtt 10-től fél 1-ig van nyitva. Folyóiratcsere kedden, csütörtökön, szombaton délután fél 5-től fél 6-ig.

Egyetemi könyvtár (központi egyetem, I. emelet) nyitva vasárnapok kivételével mindennap.

Szegeden a gyógyszerárak közül szolgálatot tanak: Apró Jenő Kossuth Lajos-sugárút 59 (telefon 1996), Borbély József Tisza Lajos-körút 20 (telefon 2268), Gerle Jenő Klauzál-tér 3 (telefon 1359), Moldván Lajos Ujszeged, Vedres-ucca 1 (telefon 1846), Nagy Gy. örök, Takács István Boldogasszony-sugárút 31 (telefon 2125), Selmezy Béla Somogyi-telep (telefon 3425), Bulcsu Barnabás Kálvária-tér 7 sz. (telefon 3278).

— A racionalizálás költségei. A város adóhivatalait, — mint ismeretes — egyszerűsítés és költségkímélés céljából a Tábor-uccai adóhivatali palotába központosították. Ide került a forgalmi adóhivatal is. Ez az egyszerűsítés eddig körülbelül 20 ezer pengőjébe került a városnak, mert különböző átalakításokra, javításokra volt szükség. Most azután kiderült, hogy a forgalmiadóhivatal új helyiségében nincsenek kályhák és nincs világítási berendezkedés sem. A mérnöki hivatal költségvetést készített a világítás berendezésére. A költségvetés szerint ez 1600 pengőbe kerülne. Dr. Pálffy József polgármesterhelyettes a mai tanácsülésen úgy határozott, hogy visszaadja a költségvetést a mérnöki hivatalnak — racionalizálás végett, mivel a kimutatott költségekre nincsen fedezet. Hasonló sors érte a Rudolf-tér északi oldalának parkosítására készített mérnöki költségvetést is. A költségvetés szerint a rossz aszfalt- és betonburkolat felszedése 43 ezer pengőbe kerülne.

— Munkaközvetítés. Munkát kaphatnak a hátsági munkaközvetítő utján: 1 kovács, 1 faesztér-gályos, 1 kosárfonó, 1 kefékötő, 1 cipész, 1 fehér asztalos, 1 hölgyfodrász, 3 gyári munkás, rongyszőnyeg készítéséhez.

— Október 20-án megnyílnak az óvodák és a napközi otthonok is. A járványok miatt az óvodák és a napközi otthonok, valamint a tanácsiskolák megnyitását nem engedélyezte a polgármester akkor, amikor a többi iskolák megnyitására kiadta a rendelkezést. Most újabb határozatot hozott és abban elrendelte az óvodák, a napközi otthonok és a tanácsiskolák október 20-án való megnyitását is.

— 23-án lesz az ipartestületi rendkívüli közgyűlés. Az ipartestület vasárnap délelőttre rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelyen azt az ismeretes bizalmatlansági indítványt tárgyalták volna, amit a testület vezetősége ellen nyújtottak be. A rendkívüli közgyűlés azonban elmaradt, mert mindössze 35-en jöttek össze és így a közgyűlés határozatképtelen volt. A közgyűlést 23-án tartják meg, amely a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határozatképes.

Figyelje Pollák Testvérek a 600 reklámdíjra.

— Érettségi vizsgálat a reál gimnáziumban. A szegedi tankerület reál gimnáziumi tanulói részére a decemberi pótló és javító érettségi vizsgálatok a Klauzál Gábor reál gimnáziumban lesznek; az írásbeli vizsgálatok december 5, 6 és 7-én, a szóbeli vizsgálatok 12-én. A tanulók november 25-ig kötelesek a saját intézetük igazgatóságánál jelentkezni és fényképes személyazonossági igazolványukat beadni.

x Tört aranyért, zálogcéduláért legelőbbet fizet Mülhoffer, Széchenyi-tér 9.

KENTNER

zongora est

MA

Tisza 8.